

Jméno autora: Mgr. Hana Boháčová

Datum vytvoření: 06. 02. 2013

Číslo DUMu: VY_12_INOVACE_27_CJL_M

Ročník: II.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace,
Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Jazyk a komunikace

Tematický okruh: Tvarosloví

Téma: Duálové tvary podstatných jmen

Metodický list/anotace:

Zopakování základních znalostí o duálu a duálových tvarech podstatných jmen; praktická cvičení – skloňování podstatných jmen ruce, nohy, kolena, ramena... Možné využít jako pracovní list (možné nakopírovat každému žákovi) při opakování duálových tvarů i v ostatních ročnících.

Duálové tvary podstatných jmen

Doplňte náležité tvary v závorkách:

RUCE, NOHY, RUČÍČKY, NOŽÍČKY

Odrážej se (obě ruce).

Nosil ji na (ruce).

Pod (nohy) stolu jsou podložky.

Při chůzi mu křupal sníh pod (nohy).

Petr už umí hrát (obě ruce).

Tento dům postavil..... (vlastní ruce).

Stůl byl už starý, byl bez
(všechny čtyři nohy).

Když se topil, kopal (ruce, nohy).

Byl tak unavený, že se sotva držel na (nohy).

Děti se dívaly na rozsvícený stromeček a tleskaly
(ručičky).

Líbilo se mi sedátko se se (tři nožičky).

Mezi..... (ručičky) hodin jsme uviděli krásný
obrázek.

Na (nohy) stolu byly patrné rýhy.

KOLENA, RAMENA, OČI, UŠI

Pokud jsou možné dva tvary, uveďte oba.

Klečel před ní na (kolena).

Na (ramena) jeřábu se objevila technická závada.

Všechnu tíhu nesl na svých (ramena).

Nakreslil postavu bez
(ramena a kolena).

Pokrčil jen (ramena) a odešel.

Na (kolena) roury od kamen už byly díry.

Dívala se na mě (modré oči).

Kůň zastříhal..... (uši).

Díval se jí do..... (oči).

Musíš vzít hrnec za obě..... (ucho).

Na polévce jsou vidět mastná (oko).

Musíš poslouchat..... (obě uši).

Základní poučení a skloňování duálových tvarů podstatných jmen

Párové orgány lidského těla – zachovány tvary staročeského duálu:

2. p.: rukou, noh i nohou, kolenou i kolen, ramenou i ramen

6. p.: rukou i rukách, nohou i nohách, kolenou i kolenech,
ramenou i ramenech

7. pád: rukama, nohama, ale i ručičkama, nožičkama

**Nejedná-li se o párové orgány lidského těla,
skloňují se podstatná jména podle
pravidelného skloňování.**

(např. ucho – města, ručičky – ženy apod.)

Řešení:

Oběma rukama

Rukou, rukách

Nohama

Oběma rukama

Vlastníma nohama

Všech čtyř noh

Rukama, nohama

Nohou, nohách

Ručičkama

Třemi nožičkami

Ručičkami

Nohách

Kolenou, kolenách

Ramenech

Ramenou, ramenech

Ramen a kolen

Rameny

Kolenech

Modrýma očima

Ušima

Očí

Ucha

Oka

Oběma ušima

Citace, zdroje a literatura:

KOLEKTIV PRACOVNÍKŮ ÚSTAVU PRO JAZYK ČESKÝ AV ČR.
Pravidla českého pravopisu. Praha: Fortuna, 2011, ISBN 176-1112-11.